

महाराष्ट्र ज्ञान महामंडळ स्थापन
करणयाबाबत

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग

शासन निर्णय क्र.मात्रं ३७००/(१३२/२०००)/भाग-३/तांशि-३

मंत्रालय विस्तार भवन, गुंबद-४०००२२.

दिनांक : ६ जून, २००१.

प्रस्तावना:-

जगभरात माहिती तंत्रज्ञान या विषयांत क्रांती सुरु झाली असून सदर विषय जीवनाच्या सर्व क्षेत्रांमध्ये परिणाम करित आहे. विशेषत: आर्थिक व व्याणारी क्षेत्रांमध्ये त्याचे परिणाम जबरदस्त व जलद गर्तीने होत असून, आजच्या पेक्षा उद्याचा समाज या बदलांमुळे सर्वस्वी खिळ असणार आहे. तसेच या परिणामांमुळे आजच्या प्रणाली बदलणार आहेत. या होऊ घातलेल्या बदलास योग्य अशी मानसिकता उद्याच्या नागरिकांमध्ये निर्माण होऊन त्याच्या झोडीला माहिती तंत्रज्ञान या विषयाचे ज्ञान व कौशल्य विद्यार्थ्यांमध्ये असणे अत्यंत आवश्यक आहे. सध्या महाराष्ट्र राज्यातील काही अभियांत्रिकी महाविद्यालये, तंत्रनिकेतने माहिती तंत्रज्ञान अभ्यासक्रमांतर्गत पदवी व पदविका शिक्षण देत आहेत. शहरी भागात काढी विद्यार्थी भरपूर फी देऊन माहिती तंत्रज्ञानाच्या अभ्यासक्रमास प्रतेश देतात. तथापि, बहुतांश विद्यार्थी माहिती तंत्रज्ञान या विषयाबाबत अद्यापही अनभिज्ञ आहेत.

सध्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागांतर्गत एकूण २००० शैक्षणिक संस्था कार्यरत असून नेहे १०लक्ष विद्यार्थी व ५०,००० प्राध्यापकांची संख्या आहे. उपक्रमाच्या अंगलबजावणीचा पहिला टप्पा म्हणून राज्यातील सर्व महाविद्यालये तंत्रनिकेतने, औद्योगिक शिक्षण संस्थांमध्ये शिक्षण घेण्याच्या विद्यार्थ्यांना “महाराष्ट्र राज्य माहिती तंत्रज्ञान एमाणप्र” अभ्यासक्रम ठारागी संस्थांपांतर पहिल्या टप्प्यात शासकीय झोडीणिक संस्थामध्ये सन २०००-२००१ या शैक्षणिक ठारायासून सुरु करण्यात आला आहे.

दुसऱ्या टप्प्यात उच्च व तंत्रशिक्षण विभागांतर्गत सर्व विद्यार्थीने, शैक्षणिक संस्था यांना संगणक जाळयाद्वारे जोडून विद्यार्थीटातील प्रचलित पारंपरिक अभ्यासक्रम व तसेच नव्याने आस्तिन्त्वात येणारे विविध अभ्यासक्रमाचे शिक्षण माहिती तंत्रज्ञानाद्वारे प्रदान करून शिक्षणाचा दर्जा उच्चविषयाच्या उद्दिष्टाने महाराष्ट्र ज्ञान पहामुळे प्रयोगित नावाची कंपनी स्थापन करण्याचा शासनाचा विचार होता.

शासन निर्णय :-

१) राज्य जापेशान्वये “महाराष्ट्र ज्ञान महामंडळ मर्यादित” नावाची कंपनी, कंपनी कायदा, १९५६, अन्वये स्थापन करण्यास व कार्यान्वित करण्यास प्रस्तावित मेमोरांडम ऑफ असोसिएशन अणि आर्टिकल्स ऑफ असोसिएशनला शासनाकडून मान्यता देण्यात येत आहे.

- अ) या महामंडळाने माहिती तंत्रज्ञानाद्वारे उच्च व तंत्रज्ञानात आमूलाग्र बदल मध्यून नवीन आयाम प्राप्त करून देण्यासाठी सर्व ईशान्यिक संस्था त्यांच्या वर्गाखोल्या, विद्यापीठे यांना संगणकाद्वारे जोडून “महायशनेट” नावाचे संगणकीय जावे निर्माण करावे.
- ब) या “महायशनेट” च्या माध्यमातून विद्यापीठे, ईशान्यिक संस्था व यातील विद्यार्थी यांना दृकथाव्य मध्यमांचा शिक्षण क्षेत्रात उपयोग करून घेण्यासाठी तसेच आधुनिक अभ्यासक्रमांचा अभ्यास करण्यासाठी माहिती तंत्रज्ञानाचे “हायटेक रिसोर्स सेंटर” निर्माण करावे.
- क) माहिती तंत्रज्ञानाद्वारे शिक्षणासाठी विविध प्रकारचे साहित्य निर्माण करणे व अशा साहित्याच्या वापरासाठी विद्यार्थी व प्राध्यापकांना उद्युक्त करावे.
- ड) या अंतर्गत ईशान्यिक साहित्य, Multimedia, संगणकीय प्रणाली, संगणकीय जावे, Internet Technology, वेबसाईट Designing, E-commerce, Computer Aided Designs (CAD) इ.बाबींचा पुरस्कार प्रदार व आंतरराष्ट्रीय कंपन्यांच्या सहाय्याने निर्मिती व व्यापार करावा.
- २) या महामंडळाने रु.१० कोटीचा निधी उधा करावा.
- ३) यापैकी रु.५ कोटी हतका निधी शेअर्सद्वारे उधा करण्यात यावा, त्यामध्ये शासनाची रु.२.३ कोटी (४६%) , विद्यापीठे माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातील कार्यरत उद्योग, ईशान्यिक संस्था, अन्य व्यक्ती यांनी रु.२.७कोटी (५४%) हतकी गुंतवणूक असावी.
- ४) महामंडळ अस्तित्वात आल्यानंतर ३ वर्षांच्या कालावधीत शासनाने गुंतविलेती रु.५कोटी हतकी रक्कम महामंडळाने परत घावी व शासनाने या महामंडळातील स्वतःची गुंतवणूक ही ४६% वरून २६% आणावी. या गुंतवणूकीसाठी सुरुवातीच्या रु.५कोटी वरील दायाचा विनियोग करावा.
- ५) सर्वसाधारणपणे खालीलप्रमाणे संचालक मंडळ प्रस्तावित करण्यात येत आहे.
१) पदसिद्ध व शासन नियुक्त संचालक --	३
२) विद्यापीठाच्या कुलगुरु मधून त्यांनी निवडलेले प्रतिनिधी --	२
३) माहिती तंत्रज्ञान क्षेत्रातील कार्यरत उद्योगाचा निवडलेला प्रतिनिधी--	३
४) शिक्षण संस्थांनी त्यांच्या मधून निवडलेला रिजिझ तज्ज संचालक --	३
५) वरील भागवारका व्यतिरिक्त उर्वरित भागवारका मधून निवडलेला	५
- संचालक --
६) पूर्णवेळ तज्ज संचालक (वित्त) यांची नियुक्ती प्रथम शासनातरो ३ वर्षांसाठी	१
गोज्य अथवा केंद्र शासनाच्या महाराष्ट्र ट्रेजरी आणि अकाउंटेस, हिंडियन ऑफीट ऑफ अकाउंट्स सर्कीस आणि रेल्वे अकाउंट्स सर्कीस यामधील ग्ररिब्ब अधिकाऱ्यांची किंवा आर्थिक क्षेत्रातील योग्य खात्री तज्जाची नियुक्ती करण्यात येईल, त्यानंतर संचालक मंडळ योग्य तज्ज व्यक्तीस संचालक म्हणून पूर्णवेळ संचालक (वित्त) म्हणून नेपणूक करेल. ---	१

६) सुरुवातीला महामंडळ स्थापन करताना शासन संचालक मंडळ नियुक्त करेल. हे संचालक मंडळ ३ वर्षांसाठी असेल.

७) शासनातील नियुक्त करण्यात येणारे ३ संचालक हे खालीलप्रमाणे असावेत.

• राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण मंत्री -	पदसिद्ध
• राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण राज्यमंत्री	पदसिद्ध
• राज्याचे उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे सचिव / प्रधान सचिव / अपर मुख्य सचिव -	पदसिद्ध
• प्रधमत: शासनाकडून नियुक्त करण्यात येणारे व नंतर संचालक मंडळाबाबरे नियुक्त केले जाणारे संचालक (विच) -	३ वर्षांच्या कालावधीसाठी
पूर्णवेळ सदस्य

८) शासनाकडून नियुक्त करण्यात येणाऱ्या पूर्णवेळ तक्त संचालक (विच) कांदी नियुक्ती की नव्हेक ३ वर्षांकरिता असेल.

९) संचालक मंडळाचा अज्यध संचालक मंडळाने त्याचानव्हान निवडावा.

१०) संचालक नंडळाने आवश्यकतेनुसार संचालक मंडळातून पूर्ण वेळ वृद्धिकारी संचालकांची निवड करावी.

११) महामंडळाच्या दैनंदिन कामकाजासाठी लागणारे अधिकारी / कर्मचारी यांच्याकारिता च प्रशासकीय कामाकरिता येणारा वार्षिक अंबाजे ऊची रु.१२लाख व्याजाच्या रकमेनुन भागाविण्यात यावा.

१२) शैक्षणिक संस्थांमध्ये सध्या सुरु असलेल्या महाराष्ट्र राज्य माहिती तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (MS-CIT) व महाराष्ट्र राज्य प्रगत माहिती तंत्रज्ञान प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम (MSA-CIT) या प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत सन २००१-२००२ या शैक्षणिक वर्षापासून नव्हाने स्थापन होणाऱ्या सर्व NAC केंद्राच्या शुल्कामध्ये १०% हिस्सा कंपनीकडे जाविल.

१३) महामंडळाच्या कोणत्याही प्रकारच्या आर्थिक जबाबदारीसाठी अथवा प्रशासकीय कामासाठीची हमी शासनाकडून देण्यात येणार नाही.

१४) सदरच्या प्रस्तावित महामंडळातील भागधारकांची Liability पर्यादित राहील.

१५) मुरुवातोची ४/५ रुप्ये घिरा झोपर्यंत महामंडळ पुरेसा नफ मिटावित नाही तोपर्यंत त आवश्यक असल्यास त्यानंतरही महामंडळाने स्वनिर्भरतोच्या ऐवजी मध्या बाजारात यिएलतेसे यांत्रिक असलेल्या दृक्श्राण्या सादित्याचा सदांगावित नोंदाविक आभ्यास ठरवा दिविध अभ्यासक्रमाकरिता किंवा विषयाकरिता योग्य साडित्यावाचत निविद मागदून ते साहित्य, विज्ञानी, महाविद्यालये व विज्ञापीनंता उपलब्ध करून द्यावे व याचा अंतर्भूत महामंडळाच्या मेनोरेंडम आंक असोसिइटी व आटीकाल आंक असोसिइटीन्स मध्ये अंतर्भूत करण्यात यावा.

१६) महामंडळाने इच्छुक संस्थेस Network Access (N.A.C.) मध्ये व्हीटीको कॉन्करन्सीगसह नाहिती तंत्रज्ञानाबाबरे शिक्षणाचा चर्द चुविधा उकलव्य करून घालावा. तदर उपर्यासाठी प्रधमत: अशी इच्छुक संस्था MSCIT च्या शुल्काच्या २०% भागातून खर्च करील. तथापि, तदर २०% रकम कनी पडल्यास व संस्थेने कंपनीकडे

महाराष्ट्र शासन संबंधित संस्थेच्या वेतनेतर अनुकूलतातून सदर रक्कम वळती करून महामंडळास देईल. याचा अंतर्भव महामंडळाच्या नेमोरंडम आँफ असोसिएशन व आर्टीकल्स आँफ असोसिएशन्स मध्ये करण्यात यावा.

१७) वर प्रस्तावित केल्याप्रमाणे महामंडळातील संचालक मंडळाची संरचना व उद्दिष्टे भविष्यात देऊल कायम स्वरूपी अवाधित राखावी व अशा प्रकारची तरतुद महामंडळाच्या नेमोरंडम आँफ असोसिएशन व आर्टीकल्स आँफ असोसिएशन्स मध्ये अंतर्भूत करण्यात यावी.

१८) या महानंडळाचे सर्व कार्यक्रम विद्यार्थी, शैक्षणिक संस्था व विद्यार्थी ह. सर्वांकरिता रेचिक, रवज्ञाचे असून त्याकरिता महामंडळाचे निश्चित नेतृत्वे शुल्क सर्व लाभार्थीका स्वतंत्रपणे घेवे लागेल. याचा अंतर्भव देऊल महामंडळाच्या नेमोरंडम आँफ असोसिएशन व आर्टीकल्स आँफ असोसिएशन्स मध्ये अंतर्भूत करण्यात यावा.

१९) सदर आदेशान्वये या महामंडळाच्या स्थापनेसाठी शासनाज्ञून या महामंडळास रु.५कोटी इतका निवी शासनाचे भागमांडवल न्हणुन डिप्लोमा करण देण्यात येईल. सदर महामंडळ त्परित कार्यान्वित करण्याच्या दृष्टीने सदर महामंडळाच्या इन - कॉर्पोरेशनसाठी रु.५लाख व इतर सुरुगातीच्या अत्यावश्यक दैनंदिन खर्चासाठी व रु.१० लाख असे एकूण रु.१५लाख महामंडळासाठीचा निधी या आदेशान्वये आकस्मिकता निधीतून अग्रिम मंजूर करण्यात येत आहे.

२०) महाराष्ट्र ज्ञान महामंडळाकरिता सध्या उपलब्ध करून देण्यात येत असलेला रु.१५लाख इतका निधी हा तंत्रशिक्षण संचालनालयांतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या योजनांपैकी नवीन अभियांत्रिकी महाविद्यालये स्थापन करणे या योजनेसाठी राखून टेवलेल्या रु.७८८लाख नियत व्ययामधूम रु.१५लाख व औषधनिर्माणशास्त्र पदवी अभ्यासक्रमाचा विकास करणे या योजनेसाठी राखून टेवलेल्या रु.१०५लाख नियत व्ययामधूम रु.६लाख (एकूण रु.१५लाख) इतका निधी वरील योजनाकरिता असेलल्या मागाणी क्र.३३८८०-३, २२०३, तंत्रशिक्षण - ००३ - संचालन व प्रशासन, एचएचिक योजनांतर्गत योजना (११) संचालक तंत्रशिक्षण, सहाय्यक अनुदान मालिनीक्र नं.२२०३००२२४३ या अर्थशिर्षस्थानी संह २००१-२००२ या कार्डिक वर्षाच्या संचर तरतुदीतून भागाविष्यात यावा. सदर आदेशान्वये हा निधी संकीर्ण वित्तावारे काढण्यास संचालक, दक्षिणात्मक यांना नागरिकीकृत करण्यात येत आहे.

२१) सदर राज्यन निर्बंध, वित्त विभागाच्या अन्तर्वितरिक संदर्भ क्र.१८८४, दि.२३.९.२००३ अन्वये निर्मित करण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यालय यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

कृष्ण वर्मा

(कुमुद वर्मा)

कृष्ण वर्मा,

उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग.

कृष्ण

मा. पुण्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.

मा. उमाशुभ्रमंत्र्यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.